

ellers kunde tjene, kan vi risikere at lade ham gøre det Arbejde forgæves? Og selv om 10 Kr. ikke mere er en Herrefærd i Danmark, vil disse smaa Hjem, der vender 25-Øren, til syvende og sidst spørge: Skal vi risikere de 10 Kr.? Med andre Ord, jeg tror, at selve Truslen om en Optagelsesprøve overfor Censorer paa Forhaand vil bevirke, at mange Elever, som ellers vilde have meldt sig, i Fremtiden ikke vil møde ved Prøven. Og hvad er da det for Elever? Det er netop disse Elever fra de smaa Hjem, der sætter en Ære og Stolthed i at arbejde sig op. Det er Elever, som ikke blot drives frem af Forældrene, men som selv vil frem og op, og som har en naturlig Begavelse netop til at komme op og i Kraft af denne naturlige Begavelse bliver pousseret til at komme op. Jeg er overbevist om, at ved at slaa dette Menneskemateriale ned foruretter man for det første de paagældende personlig, og for det andet lider Samfundet et Tab derved. Jeg skal komme tilbage til det om et lille Øjeblik. Det er i Virkeligheden det bedste Materiale, vi har paa Seminarierne.

Men derefter tænker jeg mig Eleven komme til denne skærpede Prøve. Hvordan bliver det Elevmateriale, vi saa kommer til at staa overfor i Fremtiden? Vi kender det allerede i det væsentlige og ved, hvordan det er. Øverst paa Trappetigen staaer Studenterne og Præliminaristerne. De slipper nogenlunde let igennem. De har en gammel Træning, og selv om det ikke er første Klasses Elever, der møder op her — og det kan man ikke vente af disse Studenter, thi saa vilde de søge at komme videre paa deres Studentervej —, saa slipper de ret godt igennem. Derefter kommer de Folk, som en bekendt Seminarieforsøger med et fikst Ord, som jeg vil tillade mig at anvende, har kaldt de veltrænede Idioter. Det er overmaade let for en ret velhavende Bondemand, der har Raad til at give sin Søn den fornødne Træning, at skaffe ham den Undervisning, der fører til, at han kan slippe igennem, i hvert Fald i mangfoldige Tilfælde, selv om han ikke hører til det Elitemateriale, der burde anvendes i Almueskoleundervisningen. Saa kommer endelig de Elever, der har arbejdet paa egen Haand, Eleverne fra Mellemhjemmene eller de smaa Hjem. Disse Mennesker har intet Rygstød nogetsteds, men de har noget sikret, Risikoen og Ængstelsen. Vi kender disse Naturer, hvis Udtryksmaade er den reneste Ubehjælpssomhed, hvis Generthed er aaben for

enhver, der kan se. Disse Mennesker, som ofte har levet under forkuede Forhold, og som maaske kun i ringe, men dog i nogen Grad har det forskræmte Præg over sig, har man ved Eksamen overordentlig svært ved at frigøre til, hvad jeg vil kalde, at tale fra Leveren. De er i Virkeligheden alle udsatte for den Fare at falde, og falde paa urette Maade. Naar man derfor gennem dette Forslag har ment at sigte Materialet af de Elever, der fremstiller sig, saa har vi allerede her en tydelig Brist i det hele. Vi har en overvejende Chance for at gøre Uret mod en hel Række Elever, som burde kunne optages, og som under disse Forhold ikke vil blive optagne.

Overhovedet kan jeg ikke lade være, og i den Henseende henholder jeg mig til en Bemærkning af den ærede Ordfører, at undre mig over dette, at man vil lægge nogen stor Vægt paa selve Optagelsesprøven og navnlig lægge den i fremmede Menneskers Hænder, nemlig Censorerne. Det er, som Ordføreren sagde, ikke blot et Indtryk af Kundskaberne, det kommer an paa, men ogsaa et Indtryk af den paagældende Person; men hvilke Garantier har man for, at man gennem en 5 à 10 Minutters Prøve virkelig faar det rette Indtryk af den paagældende Elev? Det er en ganske forkastelig Maade, maaske for Fremtiden, for al Evighed at ville afskære et Menneske fra en Livsstilling, som han maaske har Interesse for og Lyst til, blot fordi man ikke ved en Prøve paa 5 Minutter kan konstatere, om han har eller ikke har Anlæg for Gerningen, og det kan man ikke. Det er et ganske fejl Syn at ville gøre selve denne Optagelsesprøve til noget særlig værdifuldt eller betydeligt. Jeg tror, at hele Grundlaget for Synet paa denne Optagelsesprøve, til Dels som den allerede hidtil har ligget og i endnu højere Grad, som den vil komme til at ligge i Fremtiden, er forkert.

Jeg vil dertil nævne enkelte andre Momenter. Hvis det virkelig skulde ske, at de smaa Hjem eller Mellemlandshjemmenes Folk blev slaaede ud, saa vilde der ske netop det, som, da Seminarieloven sidste Gang var til Behandling, saa stærkt blev fremhævet ikke maatte ske, nemlig at man fjerner Befolkningen fra dens Lærere. Man vil faa Studenter, Præliminarister, Folk fra andre højere Lag, men selve Bondestandens egne Mænd vil man i bestandig aftagende Grad faa til Lærere for Bondebefolkningen. Min Erfaring taler for, at allerede i Øjeblikket er Niveaue